

บทวิจัย

ความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่ม หน้าใหม่ ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานคร

รจภา จิระประดิษฐ์ผล*

ปาหนัน พิษยภิญโญ**, สุนีย์ ละกำป็น***, ดุสิต สุจิรารัตน์****

บทคัดย่อ

การดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยสู่การเสียชีวิตและมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัจจุบันมีกฎหมายห้ามขายแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี แต่นักดื่มหน้าใหม่ยังเพิ่มขึ้นในกลุ่มอายุ 15-19 ปี (ร้อยละ 16)

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ของนักดื่มหน้าใหม่ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรุงเทพมหานคร สุ่มตัวอย่าง 830 คน จากนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โดยตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นกรอบแนวคิด ประกอบด้วย ทศนคติ การคล้อยตามกลุ่ม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมและความตั้งใจกระทำพฤติกรรม วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ศึกษาด้วย Chi-Square และปัจจัยทำนายพฤติกรรมด้วยการถดถอยโลจิสติก

การศึกษาพบนักดื่มหน้าใหม่ 246 คน (ร้อยละ 29.6) ดื่มประมาณ 1 แก้วต่อเดือน ส่วนใหญ่เพศชาย ผลการเรียนรู้เฉลี่ยปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ผลการเรียนรู้ การใช้สารเสพติด บุคคลที่อยู่ด้วย การดื่มในครอบครัว รายได้ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจในการดื่ม ($p < 0.05$) ทศนคติและการคล้อยตามกลุ่มในภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กับการดื่ม เมื่อวิเคราะห์รายกลุ่มพบการคล้อยตามเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการดื่มของนักดื่มหน้าใหม่ ($p < 0.05$) ดังนั้นโรงเรียนควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกับจัดกิจกรรมในกลุ่มเพื่อนเพื่อเพิ่มความตั้งใจที่จะลดพฤติกรรมการดื่ม และผู้ปกครองควรให้ความสำคัญถึงผลเสียของการดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัว

คำสำคัญ: การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน/ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

* นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** ผู้รับผิดชอบหลัก: รองศาสตราจารย์ ประจักษ์ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

*** รองศาสตราจารย์ ประจักษ์ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**** รองศาสตราจารย์ ประจักษ์ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Prevalence and Factors Associated with New Students Drinker in Bangkok Metropolitan High Schools

Rujapa Chirapradispol^{*}

Panan Pichayapinyo^{**} Sunee Iagaman^{***} Dusit Sujirarat^{****}

ABSTRACT

Alcohol consumption is one of the risk factors leading to premature death and inappropriate sexual behavior. Despite the national policy prohibiting the sale of alcohol to people aged less than 20 years old, the number of new drinkers is likely to continue to increase from 16% presently among Thai youth aged 15 – 19 years old.

The sample population of this study consisted of 830 students randomly selected from 10-12th grade students in the Bangkok metropolitan area. Using the Theory of Planned Behavior, data were collected by self-administered questionnaires for Attitude, Subjective Norm, Perceived Behavior, and Intention. Statistical analysis was performed using descriptive statistics entered into the SPSS statistical program.

Among this population, there were 246 new drinkers (29.6%) and they each drank approximately one drink per month. The majority of them were boys, and their grade point average (GPA) was at a moderate level. Factors significantly related to the onset of drinking were gender, education, grade point average, other drug use, living patterns, alcohol consumption behavior of family members, family income per month, Perceived Behavior and Intention ($p < 0.05$). Attitude and Subjective Norm were not significant, but when performing further analysis for subjective norm, friends were found to influence students to become new drinkers. It is recommended that schools organize sessions to inform student attitudes about the Perceived Behavior of alcohol consumption. Student participation in peer group activities could also serve to lessen willingness to exhibit alcohol drinking behaviors. Parents and family members should also provide examples for their children and should consider the negative consequences of drinking alcohol in the family as priority.

Keywords: New alcohol consumption/ Theory of Planned Behavior/ High school students

^{*}Graduate Student in Master of Nursing Science Major in Community Nurse Practitioner Faculty of Graduate studies, Mahidol University.

^{**}Correspondent author, Associate Professor Department of Public Health Nursing, Faculty of Public Health, Mahidol University

^{***}Department of Public Health Nursing, Faculty of Public Health, Mahidol University

^{****}Department of Epidemiology, Faculty of Public Health, Mahidol University

ความสำคัญและที่มาของการศึกษา

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 จนถึงปัจจุบันโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 1.7 ต่อปี และพบว่าวัยรุ่นไทยจะเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อายุเฉลี่ย 20.8 ปี¹ โดยพบความชุกในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเยาวชนอายุ 15-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 14 และยังพบว่าคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นนักดื่มประจำ (ดื่มมากกว่าหรือเท่ากับ 3 แก้วต่อสัปดาห์)³ คิดเป็นร้อยละ 31.5 ของประชากรวัยผู้ใหญ่ จากการสำรวจพบว่าในแต่ละปีประเทศไทยมีนักดื่มหน้าใหม่ (ผู้ที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา⁴ ปริมาณการดื่มจำนวน 1-11 แก้วในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา³ หรือดื่มเฉลี่ยเดือนละ 1 แก้ว) เพิ่มขึ้นประมาณ 250,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในช่วงอายุ 15-19 ปี ถึงร้อยละ 16² จากสถิติพบสัดส่วนของนักดื่มประจำเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.6 ต่อปี⁴ ดังนั้นการป้องกันการเกิดนักดื่มหน้าใหม่จึงเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการลดนักดื่มประจำที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น⁴ ซึ่งการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชนนั้นอาจนำไปสู่การแสดงผลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ซึ่งผลกระทบต่างๆ จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นนั้นยังส่งผลทั้งต่อตนเอง บุคคลรอบข้างและอาจทำให้เป็นปัญหาต่อสังคมในอนาคตได้

จากการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาถึงปัจจัยในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนระดับอาชีวศึกษา ระดับมัธยมศึกษา นักศึกษาในมหาวิทยาลัย และพบการสำรวจความชุกของการเป็นนักดื่มปัจจุบัน(บุคคลที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มา

ก่อนในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาก่อนการสำรวจ)⁴ ซึ่งพบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชนนั้นหลายปัจจัย ได้แก่ เพศ โดยเพศชายมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง⁵ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีโอกาสมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง⁶ทัศนคติต่อการดื่มพบว่าทัศนคติเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสแสดงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁷ การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนกว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁸ ส่วนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมนั้นพบว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำมีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มมากกว่ากลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถสูง⁶ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มของนักดื่มหน้าใหม่ โดยศึกษาในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเนื่องจากเป็นกลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในแหล่งชุมชนขนาดใหญ่ โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าสามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการแก้ไขปัญหของสังคมในการป้องกันการเกิดนักดื่มหน้าใหม่ในกลุ่มเยาวชน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์สำหรับผู้ปกครอง โรงเรียน ชุมชน ในการร่วมกันกำหนดนโยบายและป้องกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่

ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (The Theory of Planned Behavior: TPB; Ajzen 1991)⁹ ระบุว่าว่าการที่บุคคลใดจะมีพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม (Behavioral Intention) โดยได้รับอิทธิพลจากตัวกำหนด 3 ตัว คือ ทศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) การรับรู้

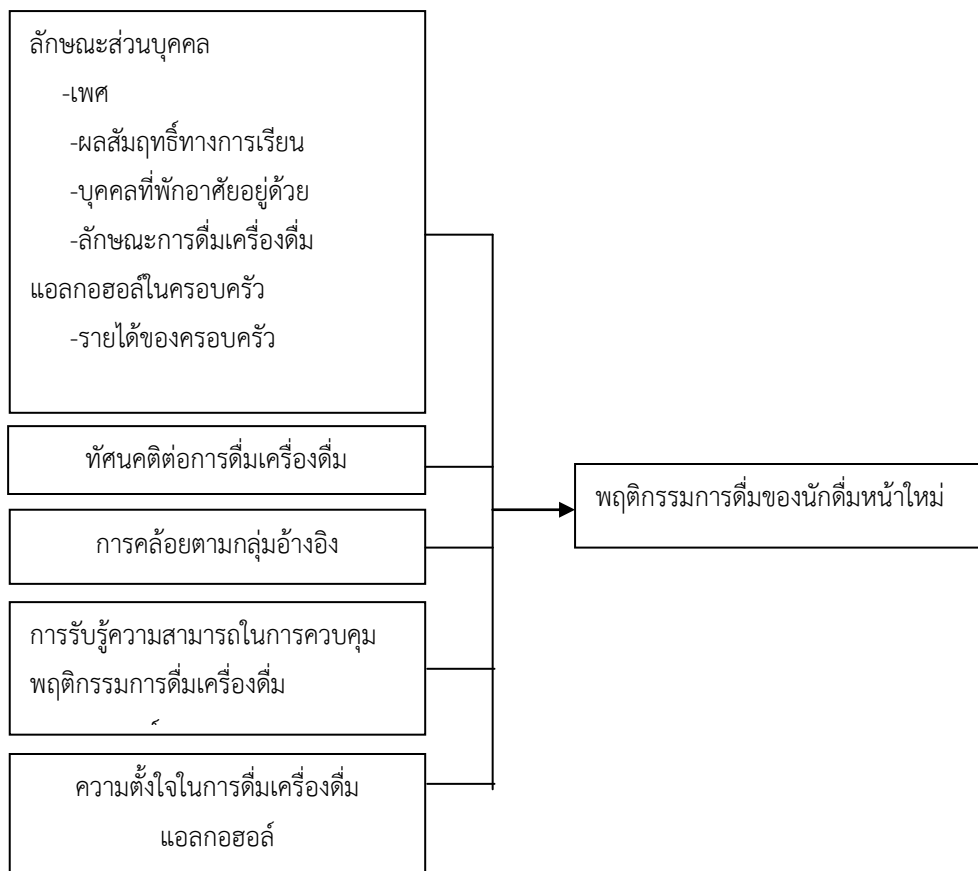
ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral) ซึ่งเป็นตัวกำหนดให้เกิด

พฤติกรรม ดังนั้นการศึกษานี้จึงนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความตั้งใจในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมดื่มของนักดื่มหน้าใหม่ ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นรูปแบบการศึกษาเชิงพรรณนา(Descriptive study) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง (Self-Administered Questionnaire) มีระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม - 15 กันยายน 2559 กลุ่มประชากรเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคการเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2559 ประกอบด้วยทั้งหมด 9 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด 3,083 คน¹⁰ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป N4 Studies¹¹ และทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratify two-stage random sampling) ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย เพื่อคัดเลือกโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรุงเทพมหานคร มา 5 โรงเรียนจากทั้งหมด 9 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 คำนวณกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละโรงเรียนในจำนวนที่เท่าๆกันโดยแบ่งออกเป็นโรงเรียนละ 170 คน จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 846 คน และขั้นตอนที่ 3 ทำการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มนักเรียนในแต่ละชั้นปี จนได้ชั้นเรียนละ 57 คน เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม โดยนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคการเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2559 ทั้งเพศชายและเพศหญิง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะ

ส่วนบุคคล ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้สารเสพติด บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย รายได้ของครอบครัว การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว

1.2 ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับประวัติและปริมาณในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อ

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อคำถามประกอบด้วยทัศนคติเชิงบวกและทัศนคติเชิงลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 10 ข้อ และการประเมินผลการกระทำพฤติกรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามแบบ Likert Scale 5 ระดับ โดยคะแนนทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาจากการนำรายชื่อของความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการประเมินผลการกระทำพฤติกรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาคูณกันแล้วนำผลคูณของทุกข้อมารวมกัน ซึ่งจะมีคะแนนอยู่ระหว่าง 10-250 คะแนน ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายแบบอิงเกณฑ์โดยใช้ความกว้างของอันตรภาคชั้น¹² ซึ่งผู้วิจัยกำหนดในการแบ่งระดับทัศนคติเป็น 2 ระดับ และจัดกลุ่มคะแนนเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

คะแนนระดับสูง (121-250 คะแนน) แปลผลว่า มีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คะแนนระดับต่ำ (10-120 คะแนน) แปลผลว่า มีทัศนคติทางลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 3 แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ข้อคำถามประกอบด้วยแบบวัดทัศนคติของกลุ่อ้างอิง จำนวน 7 ข้อ และแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์ จำนวน 7 ข้อ ลักษณะข้อคำถามแบบ Likert Scale 5 ระดับ โดยคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มาจากการนำรายข้อของทัศนคติของกลุ่อ้างอิง ต่อพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์ และแรงจูงใจ จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์มาคูณกันแล้วนำผลคูณของทุกข้อรวมกัน มีคะแนนอยู่ระหว่าง 7-175 คะแนน ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายแบบอิงเกณฑ์โดยใช้ความกว้างของ อันตรภาคชั้น¹¹ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดในการแบ่งระดับในการ คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็น 2 ระดับ และจัดกลุ่มคะแนน เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

คะแนนระดับสูง (85-175 คะแนน) แปลผล ว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงระดับสูง

คะแนนระดับต่ำ (7-84 คะแนน) แปลผลว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงระดับต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์ ข้อ คำถามประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถใน การควบคุมพฤติกรรมกรรมการจำนวน 9 ข้อ และการรับรู้ ถึงอำนาจของปัจจัยในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการจำนวน 9 ข้อ ลักษณะข้อคำถามแบบ Likert Scale 5 ระดับ โดย คะแนนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์ มาจากการนำรายข้อของ ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์และการรับรู้ถึงอำนาจของ ปัจจัยในการควบคุมพฤติกรรมต่อการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์มาคูณกันแล้วนำผลคูณของทุกข้อรวมกัน มีคะแนนอยู่ระหว่าง 9-225 คะแนน ใช้เกณฑ์ในการ

แปลความหมายแบบอิงเกณฑ์โดยใช้ความกว้างของ อันตรภาคชั้น¹² ซึ่งผู้วิจัยกำหนดในการแบ่งการรับรู้ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์เป็น 3 ระดับ และจัดกลุ่มคะแนนเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

คะแนนระดับสูง (154-225 คะแนน) แปล ผลว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์ระดับสูง

คะแนนระดับปานกลาง (82-153 คะแนน) แปลผลว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์ระดับปานกลาง

คะแนนระดับต่ำ (9-81 คะแนน) แปลผลว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการตีมือ เครื่องตีมือ แอลกอฮอล์ระดับต่ำ

ส่วนที่ 5 แบบวัดความตั้งใจในการกระทำ พฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์ ซึ่งมีลักษณะข้อ คำถามแบบ Likert Scale 5 ระดับ จำนวน 1 ข้อ โดย ถ้ามถึงความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกรรมการตีมือ เครื่องตีมือ แอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนข้างหน้า คะแนน ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 คะแนน เกณฑ์ การแปลผลใช้แนวคิดของบลูม¹³ ในการแบ่งระดับความ ตั้งใจ

ออกเป็น 3 ระดับ และจัดกลุ่มคะแนนเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

คะแนนระดับสูง (4-5 คะแนน) แปลผลว่า ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์อยู่ระดับสูง (แน่วแน่ที่จะตีมือสูง)

คะแนนระดับปานกลาง (3 คะแนน) แปล ผลว่า ไม่แน่วแน่ที่จะกระทำพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือ แอลกอฮอล์หรือไม่ (อาจจะตีมือหรือไม่ตีมือก็ได้)

คะแนนระดับต่ำ (1-2 คะแนน) แผลผลว่าความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับต่ำ (มีแนวโน้มที่จะไม่ดื่ม)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 5 ส่วนตรวจสอบด้านความตรงของเนื้อหาและการใช้ภาษา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยโรงเรียน ส่วนการวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) โดยการนำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าระดับความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยการใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบคอนบาค แอลฟา (Cronbach 's Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เท่ากับ 0.79 แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เท่ากับ 0.93 แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เท่ากับ 0.95 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของคณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล COA. No. MUPH 2015-193 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และดำเนินการขออนุญาตเก็บข้อมูลจาก ผู้อำนวยการเขตต่างๆ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนการตอบแบบสอบถามและชี้แจงสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย พร้อมทั้งหนังสือแสดงเจตนายินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัยและผู้ปกครองเพื่อนำกลับไปพิจารณา และดำเนินการเก็บข้อมูลภายหลังได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครองในโรงเรียนทั้งหมด 5 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการเก็บข้อมูลและรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเองในคาบเรียนกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนในแต่ละชั้นเรียนมาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน ด้วยการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนในแต่ละชั้นเรียนในจำนวนที่เท่ากัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การคำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ อธิบายลักษณะส่วนบุคคลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่โดยใช้สถิติ Chi-Square และวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิ (Binary logistic regression analysis) ในการทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการศึกษาริวิจัย

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนจากกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 92.2) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 34.4) มัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 31.1) และมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 34.6) แบ่งออกเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 51.2) และเพศชาย (ร้อยละ 48.8)

เมื่อจัดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การดื่ม ได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยดื่ม (ร้อยละ 59.2) นักดื่มปัจจุบัน (ร้อยละ 11.2) และนักดื่มหน้าใหม่ (ร้อยละ 29.6) โดยนักดื่มหน้าใหม่แบ่งออกเป็น เพศชาย (ร้อยละ 61.8) เพศหญิง (ร้อยละ 38.2) กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6,4 และ 5 (ร้อยละ 38.6, 31.7 และ 29.7 ตามลำดับ) ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 53.3) เกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01-2.99 ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดื่มประมาณ 1 แก้วต่อเดือน (ร้อยละ 56.1)

และไม่เคยใช้สารเสพติด (ร้อยละ 97.6) ส่วนกลุ่มที่เคยใช้สารเสพติด สารเสพติดที่ใช้คือ บุหรี่ (ร้อยละ 100) นักดื่มหน้าใหม่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา (ร้อยละ 54.9) ซึ่งพบว่าบุคคลในครอบครัวของนักดื่มหน้าใหม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 53.3) โดยบุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ คือ บิดา (ร้อยละ 36.6) ครอบครัวของนักดื่มหน้าใหม่ได้รับรายได้ประมาณ 10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 32.5) (Table 1)

Table 1 Personal factors of New Drinkers (n=246)

Personal factors	Number	Percent
Gender		
Male	152	61.8
Female	94	38.2
Education level		
Mattayom 4	78	31.7
Mattayom 5	73	29.7
Mattayom 6	95	38.6

Table 1 Personal factors of New Drinkers (n=246) (cont.)

Personal factors	Number	Percent
GPA		
Low level (≤ 1.99)	7	2.8
Moderate level (2.00 – 2.99)	131	53.3
High level (3.00 – 4.00)	108	43.9
(\bar{X} = 3.04, Min-Max =1.37 – 4.00)		
Substance use history		
Never	240	97.6
Used	6	2.4
Living		
With parents	135	54.9
With father only	17	6.9
With mother only	60	24.4
With relatives	34	13.8
Average income of the family		
Less than 10,000 Baht	73	29.7
10,001 – 20,000 Baht	80	32.5
20,001 – 30,000 Baht	49	19.9
Over 30,001	44	17.9
Alcohol behavior in family		
Never	115	46.7
Drank	131	53.3
Family members who drank alcohol (can answer more than 1 answer)		
Father	90	36.6
Mother	17	6.9
Relatives	24	9.8

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ($\chi^2 = 48.39$; $p < .001$) ผลการเรียน ($\chi^2 = 264.05$; $p < .001$) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ($\chi^2 = 69.95$; $p < .01$) การตีแอลกอฮอล์ของคนในครอบครัว ($\chi^2 = 24.71$; $p < .001$) ประวัติการใช้สารเสพติด ($\chi^2 = 8.7$; $p < .003$) ทศนคติต่อการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ($\chi^2 = 4.3$; $p < .038$) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\chi^2 = 37.8$; $p < .001$) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ($\chi^2 = 158.8$; $p < .001$) ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ($\chi^2 = 153.5$; $p < .001$) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก พบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการพฤติกรรมกรรมการตีแอลกอฮอล์ของนักตีหม่าใหม่โดยการวิเคราะห์รายคู่ทั้งหมด 11 ตัวแปร ที่นำเข้าในการวิเคราะห์มีตัวแปรที่ยังคงมีความสัมพันธ์กับการพฤติกรรมกรรมการตีแอลกอฮอล์ของนักตีหม่าใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เพศ ระดับการศึกษา ผลการเรียน ประวัติการใช้สารเสพติด บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของคนในครอบครัว รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการตี ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยพบว่าเพศชายมีโอกาสเป็นนักตีหม่าใหม่เป็น 2.01 เท่า (95% CI: 1.358-2.979) ของเพศหญิง นักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีโอกาสมีพฤติกรรมกรรมการเป็นนักตีหม่าใหม่เป็น 1.64 เท่า (95% CI: 1.020 -2.653) ของนักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลางมีโอกาสมีพฤติกรรมกรรมการเป็นนักตีหม่าใหม่เป็น 3.06 เท่า (95% CI: 2.021- 4.649) ของนักเรียนที่มีผลการเรียน

ระดับสูง นักเรียนที่เคยใช้สารเสพติดมีโอกาสมีพฤติกรรมกรรมการเป็นนักตีหม่าใหม่เป็น 17.30 เท่า (95% CI: 1.729 -173.280) ของกลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยใช้สารเสพติด นักเรียนที่พิกอาศัยกับบิดาหรือมารดาเพียงลำพังมีโอกาสมีพฤติกรรมกรรมการเป็นนักตีหม่าใหม่เป็น 2.63 เท่า (95% CI: 1.238 -5.609) และ 2.31 เท่า (95% CI: 1.414 - 3.790) ของนักเรียนที่อาศัยอยู่กับทั้งบิดาและมารดา ส่วนนักเรียนที่พิกอาศัยกับญาติพี่น้องมีโอกาสมีพฤติกรรมกรรมการเป็นนักตีหม่าใหม่เป็น 3.29 เท่า (95% CI: 1.744-6.237) ของนักเรียนที่อาศัยอยู่กับทั้งบิดาและมารดา นักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวตีเครื่องตีแอลกอฮอล์มีโอกาสมีพฤติกรรมกรรมการเป็นนักตีหม่าใหม่เป็น 1.66 เท่า (95% CI: 1.105-2.507) ของกลุ่มที่ไม่มีบุคคลในครอบครัวตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวสูงมีโอกาสมีพฤติกรรมกรรมการเป็นนักตีหม่าใหม่เป็น 4.17 เท่า (95% CI: 2.083-8.349) ของนักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่ำ นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ในระดับปานกลางและระดับต่ำมีโอกาสมีพฤติกรรมกรรมการเป็นนักตีหม่าใหม่ 3.27 เท่า (95% CI: 2.083-5.132) และ 4.61 เท่า (95% CI: 2.204-9.660) ของนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในระดับสูง นักเรียนที่มีเจตนาในการกระทำพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในระดับปานกลางและสูงมีโอกาสมีพฤติกรรมกรรมการเป็นนักตีหม่าใหม่ เป็น 3.78 เท่า (95% CI: 2.331- 6.146) และ 5.25 เท่า (95% CI: 1.820-15.169) ของนักเรียนที่มีเจตนาในการกระทำพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ต่ำ (Table 2)

ทัศนคติต่อการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในภาพรวมนั้น ไม่สามารถทำนาย

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานคร แต่เมื่อทำการวิเคราะห์รายกลุ่มพบว่า การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนสามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ได้ โดยที่

นักเรียนที่มีการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนในระดับสูงมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 3.74 เท่า (95%CI: 1.725 – 8.145) ของนักเรียนที่มีการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนในระดับต่ำ

Table 2. Influencing factors of New Drinkers (n=246)

Variable	Reference category	p-value*	Adjusted OR	95%CI
Gender	Female			
Male		<.001*	2.011	1.358-2.979
Education level	Mattayom 4			
Mattayom 5		0.626	1.131	0.690-1.853
Mattayom 6		0.041*	1.645	1.020-2.653
GPA	High level (3 – 4)			
Low level (\leq 1.99)		0.117	3.122	0.751-12.983
Moderate level (2.00 – 2.99)		<.001*	3.065	2.021-4.649
Substance use history	Never			
Used		0.015*	17.309	1.729-173.28
Living	With parents			
With father only		0.012*	2.636	1.238-5.609
With mother only		0.001*	2.315	1.414- 3.790
With relatives		<.001*	3.298	1.744-6.237
Alcohol behaviour in family	Never			
Drank		0.015*	1.664	1.105-2.507
Average income of the family	Less than 10,000 Baht			
10,001 – 20,000 Baht		0.785	1.069	0.662-1.725
20,001 – 30,000 Baht		0.26	1.384	0.786-2.437

Over 30,001		<.001*	4.17	2.083-8.349
Attitudes towards alcohol drinking	Negative			
Positive		0.949	1.031	0.405-2.624
Subjective Norm	Low level			
High level		0.967	0.983	0.432-2.237
Perceived behavioural control	High level			
Low level		<.001*	4.614	2.204-9.660
Moderate level		<.001*	3.27	2.083-5.132
Intention	Low level			
Moderate level		<.001*	3.785	2.331-6.146
High level		0.002*	5.255	1.820-15.169

*p<.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. อัตราชุกของนักดื่มหน้าใหม่ ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานคร เท่ากับร้อยละ 29.6 โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 61.8 เพศหญิง ร้อยละ 38.2 ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบในประเทศไทยปี 2556 โดยที่ประชากรชายดื่มมากกว่าหญิงในทุกกลุ่มอายุและมีนักดื่มหน้าใหม่เพิ่มขึ้นประมาณ 250,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในช่วงอายุ 15-19 ปี²

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ผลการเรียน ประวัติการใช้สารเสพติด บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว และรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ด้านลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ พบว่าเพศชายมีโอกาสเป็นนักดื่มหน้าใหม่เป็น 2.01 เท่า (95% CI: 1.358- 2.979) ของเพศหญิง ซึ่งตามระยะพัฒนาการตามวัยของวัยรุ่นเพศชายเป็นวัยที่มีความศึกษาค้นคว้าต้องการทดลองและการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จึงมีโอกาสแสดงพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ได้ ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าร้อยละการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพศชายมีปริมาณมากกว่าเพศหญิง⁷ ระดับการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีโอกาสมีพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้าใหม่เป็น 1.64 เท่า (95%CI: 1.020 - 2.653) ของนักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งระดับชั้นของการศึกษาบ่งบอกถึงอายุและวัยของนักเรียน ซึ่งเป็นไปตามระยะพัฒนาการของวัยรุ่นในการต้องการทดลองเรียนรู้ สิ่งใหม่ๆ¹⁴ นักเรียนที่มีประวัติการใช้สารเสพติดมีโอกาสแสดงพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้าใหม่เป็น 17 เท่า (95%CI: 1.729-173.280) ของนักเรียนที่ไม่เคยใช้สารเสพติด จากผลการศึกษาพบว่าสารเสพติดที่นักเรียนใช้คือบุหรี่ ร้อยละ 100 ซึ่งพฤติกรรมการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์¹⁵ นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลางมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 3.06 เท่า (95%CI: 2.021-4.649) ของนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับสูง ซึ่งผลการเรียนของนักเรียนแสดงให้เห็นถึงระดับสติปัญญา โดยนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับดีอาจมีการคิดวิเคราะห์ได้ดี ซึ่งกระบวนการคิดวิเคราะห์ถึงผลเสียและโทษของพฤติกรรมเสี่ยงนั้น หรือการถูกชักจูงให้เกิดการมีพฤติกรรมเสี่ยงจึงอาจเป็นไปได้ยาก ส่วนบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยพบว่านักเรียนที่พักอาศัยกับบิดาหรือมารดาเพียงลำพังมีโอกาสมีพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้าใหม่เป็น 2.63 เท่า (95%CI: 1.238 -5.609) และ 2.31 เท่า (95%CI: 1.414 - 3.790) ของนักเรียนที่อาศัยอยู่กับทั้งบิดาและมารดา ส่วนนักเรียนที่พักอาศัยกับญาติพี่น้องมีโอกาสมีพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้าใหม่เป็น 3.29 เท่า (95%CI: 1.744 - 6.237) ของนักเรียนที่อาศัยอยู่กับทั้งบิดาและมารดา นักเรียนที่มีบุคคลในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสมีพฤติกรรมการเป็นนัก

ดื่มหน้าใหม่เป็น 1.66 เท่า (95%CI:1.105 - 2.507) ของกลุ่มที่ไม่มีบุคคลในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวสูงมีโอกาสมีพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้าใหม่เป็น 4.17 เท่า (95%CI: 2.083 - 8.349) ของนักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่ำ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางด้านครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นซึ่งครอบครัวเป็นสังคมหน่วยย่อยของนักเรียนบรรยากาศในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู การเป็นต้นแบบที่ดีของพ่อแม่ส่งผลต่อการกระทำพฤติกรรม¹⁶

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่าด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเจตนาในการกระทำพฤติกรรมการดื่มมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งอธิบายได้ว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำและปานกลางมีโอกาสแสดงพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้าใหม่เป็น 4.61 เท่า (95%CI: 2.204 - 9.660) และ 3.27 (95%CI: 2.083-5.132) เท่าของนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมสูง ซึ่งการรับรู้ความสามารถเป็นตัวแปรที่สำคัญในการตัดสินใจความสามารถของตนเองต่อการจัดการและการแสดงพฤติกรรมของบุคคล¹⁷ จากผลการศึกษาแสดงถึงความไม่มั่นใจว่าตนเองสามารถควบคุมไม่ให้เกิดการกระทำพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้จึงมีโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรม ส่วนความตั้งใจจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะ 1 เดือนข้างหน้าพบว่านักเรียนที่มีความตั้งใจในระดับสูงและปานกลางมีโอกาสแสดงพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้า

ใหม่เป็น 5.25 เท่า (95%CI:1.820-15.169) และ 3.78 เท่า (95%CI: 2.331-6.146) ของนักเรียนที่มีความตั้งใจในระดับต่ำ ซึ่งความตั้งใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรม

แต่อย่างไรก็ตามทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการคล้อยตามกลุ่มในภาพรวมนั้นไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ได้ ซึ่งไม่เป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน จากผลการศึกษานี้นักเรียนมีทัศนคติทางลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ยังคงกระทำพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งรายละเอียดข้อคำถามจากแบบวัดสามารถอธิบายได้ว่านักเรียนทราบผลเสียต่างๆจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นสามารถส่งผลกระทบต่อร่างกายโดยจะส่งผลร้ายต่ออวัยวะต่างๆ และยังส่งผลต่อครอบครัวและสังคมโดยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุที่สำคัญสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมแต่นักเรียนยังกระทำพฤติกรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีความแตกต่างจากนักดื่มประเภทอื่นโดยที่ทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ต่อการแสดงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเมื่อทำการวิเคราะห์รายกลุ่มพบว่าการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนนั้นสามารถทำนายพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้าใหม่มากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งตามพัฒนาการของวัยรุ่นต้องการทดลองกระทำสิ่งใหม่ๆ โดยเพื่อนมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและการแสดงพฤติกรรมมากที่สุดจึงส่งผลให้เกิดการชักชวนจากเพื่อนได้ง่าย¹⁴ ซึ่งในวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางด้านร่างกาย สังคมและความคิด มีกระบวนการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุและผลในสิ่งที่ตนเองชอบหรือตามกลุ่มเพื่อน มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรม มีพัฒนาการด้านความคิด และการใช้เหตุผล

ในการประเมินความเหมาะสมของพฤติกรรมซึ่งความสามารถทางความคิดในเชิงจริยธรรมและการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกันนั้นอาจนำไปสู่การกระทำพฤติกรรมเสี่ยงได้¹⁸

ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้าใหม่นั้นเกิดจากปัจจัยในตัวบุคคล ได้แก่ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และปัจจัยภายนอก ได้แก่ กลุ่มเพื่อน ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมซึ่งทั้งสองปัจจัยนั้นมีอิทธิพลต่อการกระทำพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นในกระบวนการแก้ไขปัญหาลดจำนวนนักดื่มหน้าใหม่ที่เพิ่มขึ้นนั้น จึงควรมีกระบวนการแก้ไขปัญหาคอขวดเพื่อให้สอดคล้องกับสาเหตุของปัญหาและเหมาะสมกับยุคสมัยของพัฒนาการตามวัยที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

จุดอ่อนของการศึกษาในงานวิจัย

การศึกษานี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครดังนั้นผลการศึกษาก็สามารถอ้างอิงได้เฉพาะในกลุ่มนี้เท่านั้น

จุดแข็งของการศึกษาในงานวิจัย

เป็นการศึกษาโดยหาปัจจัยที่เจาะจงเฉพาะในกลุ่มนักดื่มหน้าใหม่เท่านั้น ซึ่งผลของการศึกษาจึงสามารถบอกได้ว่ามีปัจจัยใดที่ทำให้คนที่ไม่เคยดื่ม เริ่มมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนกลายเป็นนักดื่มหน้าใหม่ในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านปฏิบัติการพยาบาลสาธารณสุข

1. บุคลากรทางการแพทย์สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปพัฒนารูปแบบการสร้างกิจกรรมในโรงเรียน ให้แก่นักเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. บุคลากรทางการแพทย์สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปพัฒนารูปแบบการสร้างกิจกรรมกับครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์ถึงแนวทางการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุตรหลานในครอบครัว

3. ควรมีการจัดโปรแกรมในการควบคุมตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักเรียน เพื่อลดความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านครอบครัว ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว ควรให้ความสำคัญถึงผลเสียของการแสดงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว เพื่อป้องกันบุตรหลานในครอบครัวแสดงพฤติกรรมเลียนแบบจนกลายเป็นนักดื่มหน้าใหม่ต่อไปในอนาคต

2. โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมเพื่อป้องกันการพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้าใหม่ในกลุ่มนักเรียน มีการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการเฝ้าติดตามบุตรหลานและการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายเพื่อป้องกันการพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. โรงเรียนควรมีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะของการแสดงบทบาทสมมุติของการแสดงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเพื่อน เพื่อให้นักเรียนทราบถึงผลเสียจากการกระทำพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4. ด้านองค์กรต่างๆ ควรมีการเข้มงวดในการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์มากขึ้น ซึ่งปัจจุบันมีหลากหลายชนิดและควรมีการสร้างสื่อหรือกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงโทษของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการศึกษาอาจใช้ได้เฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นจึงควรศึกษาในนักเรียนกลุ่มอื่นๆต่อไป

2. ควรศึกษาถึงชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่กลุ่มนักดื่มหน้าใหม่สนใจที่จะเลือกดื่มเพื่อเป็นแนวทางในการจัดสร้างนโยบายการป้องกันการพฤติกรรมการเป็นนักดื่มหน้าใหม่ต่อไป

3. ควรศึกษาถึงบทบาทของเพื่อนที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสริมแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4. ควรศึกษาถึงการจัดโปรแกรมเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

1. Center for Alcohol Studies, Facts and Figures: Alcohol in Thailand. Available at: <https://goo.gl/2Hu6wN>. July 13, 2017. (in Thai)
2. National Statistical Office, Report on the alcohol consumption situation and impacts on the country in 2013. Available at: https://www.msociety.go.th/article_attach/11295/15613.pdf. May 10, 2014. (in Thai)
3. Centers for Disease Control and Prevention. Alcohol and public health [Internet].2007 [cited Available from: <https://www.cdc.gov/alcohol/data-stas.html>
4. Center for Alcohol Studies, Ministry of Public Health. Report on the alcohol consumption situation and impacts on the country in 2015. Available at: <http://resource.thaihealth.or.th/library/hot/15059>. May 15, 2016. (in Thai)
5. Thepnhu J. Factors influencing alcohol drinking among upper secondary school students in Phatthalung Province. [M.Sc.Thesis in Department of Family Health]. Bangkok: Faculty of Graduate studies, Mahidol University, 1997.
6. Hamchayat A, Yodnil S . Factors related to alcohol drinking among female students in high school Khao Kitchakut district Chantaburi provinc. Journal of Education and Social Development. 2012; 8:115-128. (in Thai)
7. Bausorn R, Ratchapunnathikul C. Alcohol consumption behavior of Bachelor's Degree students in Bangkok university. Available at: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/RNJ/article/view/8981>. January 10, 2013. (in Thai)
8. Vijitsunthonkul K. Factors influencing alcohol consumption among male vocational students in Bangkok. [M.Sc.Thesis in Health Education and Behavioral Sciences]. Bangkok: Faculty of Graduate studies, Mahidol University, 1999.
9. Ajzen I. The Theory of Planned Behavior. Organization behavior and human decision processes. 1991; 179-211.
10. Department of Education, Total of Students in 2016. Available at: <http://www.bangkok.go.th/bangkokeducation/page/sub/11495/พศ2559>. June 10, 2016. (in Thai)
11. Ngamjarus C, Chongsuvivatwong V. n4Studies: Sample size and power calculations for iOS. The Royal Golden Jubilee Ph.D. Program - The Thailand Research Fund & Prince of Songkla University; 2014. (in Thai)

- 12.Kadsigh W. Mean and interpretation. Journal of Educational Research.1995;18:8 11.(in Thai)
- 13.Bloom, Benjamin S, James H. Mastery Learning Theory and Practice. New York: Holt, Rinchart and Winston; 1975.
- 14.Junaim S. Development psychology (5th ed.). Bangkok: Thaiwattanapanich; 1999.
- 15.Sanchez ZM, Martins SS. Social factors associated to binge drinking: a cross-sectional survey among Brazilian students in private high schools. Journal of BMC Public Health. 2011.
- 16.Phetdum J, Yamkasikorn P, et al. Risk Factors Affecting Deviation Behaviors of Lower Secondary School Students Case Study in Nakhon Nayok Province. Availableat:<https://www.m-culture.go.th:15005/mocbackend2561/ewt/nakhonnayok/images/R1.pdf>. January 10, 2015. (in Thai)
- 17.Bandura A. The explanatory and predictive scope of self-efficacy theory. Journal of Clinical and Social Psychology. 1986; 4:359-373.
- 18.Powwattana A. Health promotion and disease prevention in communities: application of concepts and theories in practice. Bangkok: Klangnanawithaya. 2011; 162-189. (in Thai)
19. Center for Alcohol Studies, Ministry of Public Health. Report on the alcohol consumption situation and impacts on the country in 2010. Available at: http://cas.or.th/wpcontent/uploads/2015/09/annual_report_on_alcohol__2010.pdf. February 10,2015. (in Thai)
- 20.Rungprapun C. Basic statistics (5th ed.). Khon Kaen: Faculty of Science Khon Kaen university; 2000. (in Thai)
- 21.Ajzen I, Fishbein M. Understanding attitude and predicting social behavior. Englewood Cliffs NJ Prentice Hall; 1980.
- 22.Babor T, Higgins J, Saunders J, Monteiro G. The alcohol use disorders identification test: Guidelines for use in primary care (2nd ed.); 2001.

